

КӨРІНБЕЙТІН ЕТІП ЖАСАУ: ЦИФРЛЫҚ КОЛЛЕКЦИЯЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ СИНГАПУР ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ КІТАПХАНАЛАРЫНДА БАСҚАРУ

Ли Ченг Еан

Сингапур Ұлттық Университеті

Кітапханаларының директоры

clbhead@nus.edu.sg

АБСТРАКТ

Сингапур Ұлттық Университетінің кітапханаларының арнайы коллекциялары 2016-да цифрлық форматта көптеген сирек кездесетін және көрнекті атауларды көрсету үшін құрылған. Біздің көзқарасымыз-Оңтүстік-Шығыс Азия ресурстарының ғылыми хабы болу. Сондықтан біздің назарымыз Сингапур мен Оңтүстік-Шығыс Азия туралы материалдарды цифрландыруға бағытталған, оған Сингапур-Малайзия коллекциясы, Оңтүстік-Шығыс Азия мен Қытай коллекциясы, сирек кездесетін кітаптар коллекциясы және жеке құжаттар жиынтығы кіреді.

DigitalGems (<https://digitalgems.nus.edu.sg/>) – ашық қолжетімділікте бірегей және сирек материалдарды көрсету бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстың нәтижесі. Интернеттегі материалдарды орналастыру және қол жетімділікті жеңілдету арқылы зерттеушілер оларды ғылымның әртүрлі салаларында жаңа идеялар мен жобаларды дамыту үшін пайдаланады деп үміттенеміз.

Тұсаукесерде цифрландыру бағдарламасы және DigitalGems жеке коллекциялары ұсынылады. Сондай-ақ, біздің оңтүстік-шығыс Азия туралы тарихи ресурстарды цифрландыруға күш-жігеріміз және зерттеушілермен және институттармен біздің электронды коллекцияларымызды кеңейту бойынша соңғы тәжірибеміз көрсетіледі. Сонымен қатар, біз жергілікті және халықаралық репозиторийлер арасында деректер алмасу бастамаларын ұсынамыз, олардың мақсаты-коллекцияларымызды зерттеушілерге көрсету.

Қарапайым қол жетімділік үшін цифрлық мазмұнды курациялау және ұйымдастыру қазір бұрынғыдан да маңызды. COVID-19 шектеулері көптеген зерттеушілерді аса қажет ресурстарға қол жеткізе алмады. Бұл сатып алу бағдарламасын және цифрландыру жобаларын жеделдетіп, мүмкіндігінше барлық ресурстардың тәулік бойы жұмыс істейтіндігін қамтамасыз етті.

Сингапурдың ұлттық университетіне (NUS) сауалнама жүргізу

NUS 1905 жылы құрылды. Біз әмбебап университетпіз, Сингапурдағы алты университеттің ең көнесі. NUS – 17 факультеті мен мектептері, 30 ғылыми-зерттеу институттары және 42000 студенттері бар үлкен университет. NUS «таланттарға назар аударуды жалғастырады және сапалы білімге, ықпалды зерттеулерге және көреген кәсіпкерлікке ұмтылады. Университет интегративті пәнаралық зерттеулерді

үйлестіре отырып, білім-инновация арқылы білімнің болашағын үнемі анықтап отырады. Пәнаралық білім беруді қалыптастырудың және әр түрлі салалардағы күрделі рөлдерге жақсы дайындалған түлектерді шығарудың кілті болып табылады.

NUS кітапханасының миссиясы мен ұмтылысы аясында NUS біз ұсынатын қызметтерге қатысты және белсенді болып қалуы керек. Университет сияқты NUS кітапханаларының тарихы 1905 жылдан басталады. Біз шағын медициналық кітапхана ретінде бастадық. Бүгінгі таңда NUS кітапханаларына сегіз кітапхана кіреді, оның ішінде флагмандық орталық кітапхана ең ірі, ал жеті шағын мамандандырылған кітапханалар факультеттер мен мектептерге жақын орналасқан. Лицензияланған ресурстар мен жеке коллекциялардағы сандық мазмұнды қоса алғанда, жеке кітапханалар мен қызметтер үлкен, сапалы цифрлық кітапханамен толықтырылған. Кітапханалық топтар жинау және зерттеу қызметтері, білім беру және оқыту инновациялық қызметтері, кітапхана әкімшілігі және ақпараттық технологиялар қызметі, кітапханалық техникалық қызметтер сияқты функцияларға негізделген.

NUS кітапханалары үш негізгі стратегиялық бағыттар арқылы университетке құндылық қосуға мүдделі:

1. Сандық ұрпақ үшін оңтайландырылған және мақсатты қызметтерді ұсыну;
2. Тәжірибелік физикалық оқыту мен инновациялардың ынтымақтастық орталығы болыңыз;
3. Болашақ ұрпаққа білімі мен мүмкіндігін арттыру.

Осы үш негізгі стратегиялық бағыт 11 іс-қимыл жоспарымен негізделген, бес нәтижеге қол жеткізуге бағытталған, олар NUS қоғамдастығы үшін жетістік пен жетістікке жетелейді. Бірінші нәтижеге келетін болсақ, біз студенттердің академиялық және сыртқы жетістіктеріне үлес қосқымыз келеді. Сонымен қатар, біз оларды қоғамға оң үлес қоса алатын табысты азаматтарға айналдыруға көмектесетін дағдылармен (мысалы, шығармашылық, білуге құштарлық, жаңашылдық және сыни ойлау) қаруландырымыз келеді. Екіншіден, біз оқытушылар құрамына студенттердің жетістіктері үшін ақпараттық, сандық және медиа сауаттылық бағдарламаларын ұсыну үшін олармен серіктестік арқылы оқыту сапасын арттыруға көмектескіміз келеді. Үшіншіден, біз зерттеушілерге олардың зерттеу нәтижелерін арттыру мақсатын қоя отырып, олардың зерттеу нәтижелерінің қол жетімділігі мен көрінуін арттыруға көмектескіміз келеді. Төртіншіден, кітапханада тарихи және мәдени маңызды сирек жәдігерлерді цифрландыру және кеңінен тарату арқылы әлемде құндылық құруға мүмкіндік бар. Коллекцияларды әкеліп қана қоймай, итермелі коллекциялар да бар. Мен бұған тоқталамын. Ақырында, біз өзіміздің керемет қызметтерімізді қамтамасыз ету үшін мүмкіндіктерімізді дамытып, процестер мен қызметтерді үнемі жетілдіріп отырғымыз келеді.

Неліктен біз коллекцияларды құрациялауға және цифрландыруға қаражат салдық? Біз болашақ ұрпақ үшін білім мен мүмкіндіктерді дамытатын Оңтүстік-Шығыс Азиядағы ресурстық орталық болуды мақсат етеміз. Оңтүстік-Шығыс Азия Ресурстық Орталығы болу үшін біз Оңтүстік-Шығыс Азиядағы материалдарды

баспа және цифрлық форматта университет бойынша оқытуды, оқуды және зерттеуді қолдайтын материалдарды сатып алуға бағытталғанбыз. Біз гуманитарлық және әлеуметтік ғылымдардың материалдарын ағылшын, қытай, малай және индонезия тілдерімен алумен айналысамыз. Сол сияқты, біз цифрландыру үшін сирек кездесетін Оңтүстік-Шығыс Азия коллекциясынан тақырыптар таңдаймыз.

Біз 1960 жылдардан бастап Сингапур-Малайзия коллекциясын (SMC) белсенді түрде құра бастадық. SMC Сингапур, Малайзия, Бруней және АСЕАН-ның әлеуметтік-экономикалық, географиялық, тарихи және саяси оқиғаларын кеңінен және кеңінен қамтиды. 80-ші жылдардан бастап біз Қытайдың шетелдердегі газеттерін, Сингапурдағы, Малайзиядағы және Брунейдегі қытайлық кландық бірлестіктердегі, мектептердегі және діни мекемелердегі басылымдарды Оңтүстік-Шығыс Азия қытайларын жинауға белсенді түрде жинадық. SMC және Оңтүстік-Шығыс Азия Қытай коллекциясы Сингапур, Малайзия және Оңтүстік-Шығыс Азия қытайларына қатысты тақырыптарда жұмыс жасайтын біздің студенттеріміз, ғалымдарымыз бен зерттеушілеріміз жоғары іздейтін біздің коллекцияларымызды құрайды.

Соңғы жылдары біз сирек және ерекше дереккөздерді, оның ішінде өз кітапханамыздағы түпнұсқа дереккөздерді цифрландыру, бұрын болмаған нәрселерді қол жетімді ету үшін жұмысты күшейттік. Цифрландыру үшін лайықты коллекцияларды анықтау үшін біз университеттегі Ли Конг Чиан табиғи тарихы мұражайы, география бөлімі, қытайтану бөлімі және Азия ғылыми-зерттеу институты сияқты басқа факультеттермен ынтымақтастық орнаттық. Сонымен қатар, біз өзіміздің құрметті профессорымыз Эдвин Тумбу, Эдвин Тумбудың жеке құжаттары үшін және доктор Роза Ма Ван Цэншанның жеке құжаттары үшін серіктес болдық.

LKC табиғи тарих мұражайымен бірлесіп, біз Оңтүстік-Шығыс Азия биоалуантүрлілігі кітапханасын (BLSEA) аштық. Біз BLSEA-ға бүкіл әлемнің, соның ішінде Еуропаның зерттеушілерінің жүгінетініне қуаныштымыз.

Біздің цифрландыру жұмыстарының нәтижесінде бірнеше жинақталған цифрлық гуманитарлық жобалар пайда болды, олар зерттеу материалдары мен арнайы жинақтардан алынған мәліметтерді қажет етеді. Біз мәтінді таңбаларды оптикалық танумен (OCR) қамтамасыз етеміз; архивтік зерттеулер мен цифрлық гуманитарлық жобаларға қызығушылықты арттыру үшін цифрланған және дұрыс сипатталған кескіндер.

Кейбір мысалдарға мыналар кіреді:

- Сингапурдың тарихи карталары
- Сингапурдың өмірбаяндық дерекқоры
- Сингапурдегі жапондықтардың елу жылдық қойылымдары (1965-2015)
- Шығу картасы: Сингапурдағы қытай кландары
- Сингапурдың тарихи ГАЗ

Біздің сирек кездесетін материалдарды цифрландыру әрекеті 2000 жылы Сингапурда алғашқы қытайлық «Лат Пау» газетін шығарудан басталды. Бірақ арнайы коллекциялар тобы құрылған 2016 жылға дейін курация мен цифрландыру бағытталды.

Процесті жеделдету үшін біз 2016 жылы қолмен сканер, ал 2018 жылы автоматты робот сканер сатып алдық. Бұл өте құнды инвестиция болды, өйткені біз сыртқы жеткізушілерге сенуден гөрі процесті басқара аламыз. Біз цифрландыру процесіне студенттердің көмекшілерін де жалдай аламыз. Бүгінге дейін біз 700000 бетті немесе бірегей жинақтарды цифрландырдық.

Цифрландыру жұмыс үрдісінен, заттарды таңдау, цифрландыру, сапаны тексеру, бөліктерге метадеректер жасау және оларды Digital Gems-қа жүктеу кездерінен көріп отырғаныңыздай, бұл жалықтыратын процесс. Жазбаларды табудың маңызды кезеңдеріне алдын-ала жасалған элемент деңгейіндегі метадеректер және сары өрістерде көрсетілгендей толық сипаттамалық метадеректер мен суреттерді Сандық тастарға жүктеу кіреді. Біз бірегей мамандандырылған коллекцияларды табуды жеңілдету үшін сандық активтерімізді сипаттау үшін Дублиннің негізгі метадеректерін қолданамыз. Метадеректер цифрландырылғаннан кейін 5 күн ішінде жасалады және жүктеледі деп кепілдік береміз.

2019 жылдың қазан айында біз барлық Оңтүстік-Шығыс Азияның ашық қол жетімді ресурстарына және басқа да зерттеу жинақтарын орналастыруға арналған Digital Gems платформасын аштық. Ол алты ай дамығаннан кейін іске қосылды. Содан бері біз екі жетілдірумен платформаны тиімдірек қылдық, өйткені пайдалану оңай болатын платформа қажет болды. 210 000-нан астам парақ жазылған. 2020 жылы Digital Gems-ке келушілердің 3000 сессиясы тіркелген.

Special Collection коллекциясы Digital Gems-те қол жетімді коллекцияларды насихаттау үшін YouTube видеосын жасады.

Осы уақытқа дейін біз сандық асыл тастарға әртүрлі тақырыптар мен форматтарды қамтитын жиырма үш коллекцияны қостық. Қарастырылатын пәндерге табиғат тарихы, тарихы мен мәдениеті, тілі мен әдебиеті, медицина және денсаулық сақтау, сәулет, құқық және дін жатады. Виртуалды кітапхана таңдамалы сирек кітаптарға, қолжазбаларға, жеке коллекцияларға, журналдарға, газеттерге, суреттерге, брошюраларға, фотосуреттерге, мәдени және тарихи құнды карталар мен аудиовизуалды материалдарға қол жетімділікті ұсынады.

2021 жылдың аяғында біз Оңтүстік-Шығыс Азия бойынша миллион парақтық тарихи дерек көздерін цифрландырамыз деп үміттенеміз. NUS Кітапханаларында микроформаларда қол жетімді бастапқы ақпараттардың көптігі бар Оңтүстік-Шығыс Азияның тарихи құжаттарының кең коллекциясы бар, бұл оны пәнаралық зерттеулер мен NUS-та және одан тыс жерлерде тарихтық білім беру үшін керемет ресурс етеді. Микроформалардың мазмұнын цифрландыру бойынша 2 жобаны бастадық.

1. 95 оңтүстік-шығыс азиялық тарихи газет ағылшын, джави және қытай газеттерінде 840 000 беттік микрофильм ретінде шығарылды.

2. 900 томдық, Оңтүстік-Шығыс Азиядағы ағылшын, малай және қытай тілдеріндегі тарихи дереккөздердің жалпы көлемі 620 000 кадр болатын микрофильмде)

Бұл екі жоба жабдықтаушыға аутсорсингке берілді, өйткені бізде жабдық жоқ және өз тәжірибеміз жоқ.

Біз өзіміздің арнайы коллекциялар мен сандық коллекциялар тобының тәжірибесіне сүйене отырып, грантқа өтініш беру кезінде оқытушылармен және зерттеушілермен серіктес боламыз. Солардың ең соңғысы – «Сандық гуманитарлық ғылымдарды Сингапур мен Оңтүстік-Шығыс Азиядағы биоалуантүрлілік тарихымен байланыстыру» атты екі жылдық жоба. Жоба Сингапурдың эелеуметтік ғылымдарды зерттеу кеңесінің Йель колледжі мен Азия ғылыми-зерттеу институтының зерттеушілері үшін 782 000 АҚШ долларын қаржыландырды.

Көп тарапты жобаны ЛКС табиғи тарих мұражайы, NUS кітапханалары, Йель колледжінің кітапханасы, география бөлімі және Ұлттық парктер, Ұлттық кітапхана кеңесі сияқты ұлттық агенттіктер қолдайды, ал Сингапурдан тыс бізде Оксфорд университетінің мұражайы бар Табиғи тарих және Филиппин Университеті Дилиман. Біздің жобадағы басты рөліміз – цифрландыруды басқару, сипаттайтын метадеректер құру және топтамаларды желіде орналастыру.

Біз қатысуға үміттенетін тағы бір жоба – Сингапурдағы және Малайдағы қытай халық мәдениеті, қытайтану кафедрасының профессорлық-оқытушылық құрамы құрған – егер грантқа өтінім сәтті болса.

Сингапурдағы биоалуантүрліліктің АҚШ, Ұлыбритания және Еуропадағы мұражайлар мен архивтердегі үлгілерін елге қайтару туралы Табиғи Тарих Мұражайымен (ЛКС) тағы бір жобада кітапхана осы үлгілермен байланысты бастапқы дереккөздерді анықтап сатып алады. Бұл болашақтағы ынтымақтастық үшін желілерді құру мүмкіндігі. Бұл жоба Сингапурдың Ұлттық кітапхана кеңесінің мұраларды жинау бастамасын толықтырады.

ЛКС табиғи тарих мұражайымен бірге тағы бір жоба цифрландыру үшін 110 000-нан астам слайдтар, негативтер мен басып шығарулар үшін метадеректер жасайды. Бұл 80 жыл бұрын музей зерттеушілері мен кураторларының экскурсиялары кезінде жиналған Сингапурдың тарихи үлгілері. Үлгінің коллекциясының цифрланған суреттері толық сипаттамалы метадеректермен бірге Digital Gems-ке қосылады.

Сингапурдың Ұлттық кітапханалық кеңеспен бірлесе отырып, біз сандық материалдардың көрінуін және қолданылуын арттыру үшін 140,000 метадерек жазбаларын Digital Gems-тен One Search-ке жібердік. One Search – бұл қолданушыларға Ұлттық кітапхана кеңесі (NLB), сондай-ақ Ұлттық мұра кеңесі, Ұлттық галерея (Сингапур) және NUS кітапханалары сияқты басқа мекемелерден әртүрлі ресурстар бойынша ақпарат табуға көмектесетін онлайн-іздеу порталы.

Халықаралық ынтымақтастықты кеңейту үшін біз бірнеше ашық бастапқы репозитарийге үлес қостық.

1. Биоалуантүрлілік мұралары кітапханасы (BHL), әлемдегі биоалуантүрлілікке арналған әдебиеттер мен мұрағаттарға арналған ең үлкен ашық қол жетімді сандық кітапхана.

BHL бүкіләлемдік «биоалуантүрлілік қоғамдастығы» ішіндегі цифрландыру және коллекцияларға қол жеткізу үшін бірлесіп жұмыс жасайтын кітапханалардың дүниежүзілік консорциумы ретінде әрекет етеді.

NUS кітапханалары BHL-ге Сингапурдың ұлттық хабы болып табылатын Ұлттық кітапхана кеңесі арқылы шамамен 4000 метамәліметтер жазбаларын ұсынды.

2. Тынық мұхит зерттеу кітапханалары альянсының атынан Калифорния университеті Лос-Анджелес әзірлеген және өткізген Тынық мұхиты кітапханасы PRL. PRL қатысушылардың қоғамдастықтары үшін және одан тыс жерлерде маңызды ғылыми-педагогикалық құндылығы бар сандық ресурстарға ғаламдық қол жетімділікті жақсарту үшін құрылған. Бұл бірегей және тарихи маңызы бар жәдігерлердің метадеректер жазбаларына, соның ішінде кітаптарға, аудиовизуалды материалдарға, өнер туындыларына және т.б. Әрбір қатысушы PRL-ге арналған өздерінің жеке жинақтарын басқарады.

Осы уақытқа дейін NUS кітапханалары PRL-ге 7000-нан астам метамәліметтер жазбаларын енгізді.

Біз бірегей коллекцияларды қурациялау және цифрландыру арқылы әлемде өз ізімізді қалдырамыз. Біз жаңа коллекцияларды цифрландырамыз және хабардар боламыз. Бұл жинақтарға мыналар кіреді:

- зерттеудің ерекше бағыты, мысалы, соғыстан кейінгі Сингапур мен Малайзиядағы қытай халық мәдениеті, малай мәдениеті, тарихы мен әдебиеті, Сингапур мен Малайяны жапондардың басып алуы;

- 1947-1980 жылдарға ұсынылған NUS рефераттары, сонымен қатар NUS архивтік материалдары.

Біз академиялық курстық жобаларда бірегей және ерекше материалдарды қолдана отырып, академиялық бағдарламалармен байланысты әрі қарай дамытып, нығайта береміз.

Біз жаңа технологияларды зерттеп, жаңа білім мен зерттеулерге ықпал ету үшін мәтінді және деректерді жинау құралдарын біріктіру бойынша жұмыс істейтін боламыз.

Сонымен, біз барлық сандық жинақтарды NUS кітапханалары мен университеттер архивтерінде сақтау үшін кілтке арналған сандық сақтау платформасына инвестиция саламыз.

Қорытындылай келе, арнайы коллекцияларды қурациялау және цифрландыру ресурстар мен көптеген мүдделі тараптармен ынтымақтастықты қажет етеді деп айтайын. Қандай мақсатқа қол жеткізгіңіз келетінін анықтаңыз және жыл сайын өсуді жоспарлаңыз. Жобаларды қаржыландыруды қамтамасыз ету үшін оқытушылармен және зерттеушілермен тығыз байланыс орнатыңыз. Мұны бір адам немесе бір бірлік жалғыз жасай алмайды.